

Evaluatie pre-pilot Nederlandse taal en rekenen 3F mbo (febr. 2011)

Inleiding

Tussen 7 en 19 februari 2011 vond een voorafname plaats van de eerste proefexamens Nederlandse taal en rekenen 3F onder mbo-4 studenten. Deze pre-pilotexamens vormen de eerste stap in het invoeringsproces zoals beschreven in het **Implementatieplan coe taal en rekenen mbo** van het College voor examens (http://www.cve.nl/item/implementatieplan_coe_taal_en). Aan deze pre-pilot hebben 28 onderwijsinstellingen deelgenomen met in totaal ruim 4000 gerapporteerde afnames.

Doel was om op de vier hieronder vermelde aandachtspunten eerste ervaringen op te doen die benut kunnen worden voor de volgende stap (pilotexamens vanaf begin 2012).

De pre-pilotexamens zijn geëvalueerd op de volgende punten:

1. Inhoud: is dit een goede operationalisering, eerste stap op weg naar cesuur voor 2013-2014;
2. Techniek: examens op de computer, werken met ExamenTester, welke oplossingen zijn er voor knelpunten?
3. Logistiek: hoe kunnen scholen de organisatie van centrale examinering via digitale examens inrichten?
4. Procedures: regelingen en voorschriften ontwikkelen en uitproberen om in 2013-2014 de juiste invulling te geven aan de regelgeving vanuit CvE op grond van het Examenbesluit beroepsopleidingen WEB (b.v. protocollen).

Doelgroep:

De afname 3F heeft plaatsgevonden onder studenten mbo-4 in het laatste jaar van hun opleiding. Deze studenten zijn grotendeels gestart met hun opleiding voor 1 augustus 2010 en hebben dus nog geen onderwijs gehad op basis van de referentieniveaus.

De analyse van de afnamegegevens is gedaan door Cito. Daarnaast heeft evaluatie plaats gevonden door informatie in te winnen via de volgende kanalen:

- Er zijn enquêtes gehouden onder verschillende betrokkenen binnen de instellingen die deelgenomen hebben aan de pre-pilot: studenten, docenten, examencoördinatoren en IT deskundigen. Deze enquêtes zijn verwerkt en betrokken bij de relevante onderdelen. Met sommige respondenten is nog nader telefonisch contact gezocht op hun verzoek om de gegeven antwoorden toe te kunnen lichten.
- Er is een evaluatiebijeenkomst gehouden met contactpersonen van instellingen die deelgenomen hebben aan de pre-pilot. Daarbij zijn de ervaringen besproken en onderling uitgewisseld. Van deze bijeenkomst is een verslag gemaakt dat mede input is geweest voor onderstaande conclusies.

Hieronder doet het CvE kort verslag van de resultaten en opbrengsten op de bovengenoemde aspecten. Daarna formuleert het CvE conclusies voor het vervolg (1^e pilotjaar 3F). Dit evaluatieverslag is geschreven voor de onderwijsinstellingen voor mbo die deelgenomen hebben aan deze pre-pilot en de instellingen die zich voorbereiden op deelname aan de pilotexamens begin 2012.

Opbrengsten en resultaten

Ad 1 Inhoud

Er is een **voorlopige cesuur** vastgesteld voor deze examens omdat we ons ervan bewust zijn dat dit nog maar een 'eerste bod' is voor de cesuur voor 3F. Naast de cesuur is er ook een vaardigheidsschaal opgesteld die het mogelijk maakt om beide versies van het pre-pilotexamen eenduidig te equivaleren. In de toekomst kan deze schaal gaan werken als het ijkinginstrument om ook toekomstige toetsen te normeren.

Er is dus eigenlijk sprake van een 0-meting die eerste informatie geeft die volgend jaar gebruikt wordt om te bepalen of er ontwikkeling zichtbaar is. Zoals verwacht, mede gezien de doelgroep, laten de resultaten volgens deze *voorlopige cesuur* zien dat de vaardigheid van de kandidaten die deelgenomen hebben aan deze pre-pilot voor taal en zeker voor rekenen nog niet op gewenste niveau is. Bij deze opbrengst moet in ogenschouw genomen worden dat de studenten aangeven in de enquêtes dat zij weinig onderwijs gehad hebben ter voorbereiding van deze afnames, zeker in rekenen. Deze voorlopige cesuur zal dan ook vooral zijn dienst bewijzen als die in het voorjaar van 2012 weer gerelateerd wordt aan de resultaten volgens de dan vastgestelde voorlopige cesuur behorend bij het eerste pilotexamen. Op 18 maart zijn de omzettingstabellen van scores in cijfers aan de scholen bekend gemaakt.

Cito heeft een **beleidsrapportage** gemaakt waarin de afnameresultaten geanalyseerd worden op deelpopulaties, zoals leerweg, sector en regionale verschillen. Deze analyse laat zien dat er nog weinig te zeggen valt over deze deelpopulaties. Lang niet alle instellingen hebben de relevante data ingevuld voor de kandidaten. Daardoor is er op grond van de huidige analyse weinig te zeggen over deze populaties. Wel is duidelijk geworden dat als de gegevens wel volledig ingevuld worden, het via een dergelijke analyse mogelijk is om relevante conclusies te trekken. CvE doet dan ook een dringend beroep op de instellingen om ervoor te zorgen dat bij de eerste pilot in 2012 en bij de pre-pilot 2F deze gegevens **wel ingevuld** worden.

Er zijn door 866 studenten enquêtes ingevuld. Daarnaast hebben 41 docenten de enquête ingevuld.

Studenten over taal

Men vindt het examen te doen, niet moeilijk en niet makkelijk. De lessen Nederlands sluiten niet aan op wat in dit examen gevraagd wordt. Lezen van teksten op scherm vindt men nogal lastig, opvallend is ook dat minder dan de helft aangeeft liever een examen op papier te willen. Men wil graag de mogelijkheid om de teksten te vergroten. Er worden technische onvolkomenheden gesignaleerd: de balk blijft knippen als er gescrolld wordt dat is vervelend. Daarnaast zijn er klachten over de afnamecondities op school.

Studenten over rekenen

Men vond dat er niet te veel gelezen hoefde te worden, ook was het woordgebruik niet te moeilijk. Het niet kunnen terugbladeren wordt door 43% aangegeven als soms vervelend, 27% vindt het heel vervelend. Veel respondenten geven aan liever een toets rekenen op papier te hebben. Het kan zijn dat het haperen van de rekenmachine dat op sommige locaties aan de orde was, hieraan debet was. Ook geeft de grote meerderheid aan geen lessen rekenen gehad te hebben als voorbereiding. Gezien de doelgroep, was dit te verwachten.

Resultaten uit enquêtes docenten

Ongeveer de helft geeft aan dat de indruk te hebben dat leerlingen moeite hebben met het digitale karakter van deze examinering. 55% geeft aan dat ze vinden dat de kandidaten bij rekenen veel of enigszins hinder hadden van het feit dat ze niet terug konden bladeren. Minder dan de helft vindt dat de kandidaten niet genoeg tijd hadden. De toelichting op het gebruik van de correctiemodule bij rekenen verdient aandacht. In totaal geven de correctoren voor rekenen aan niet meer dan 5

minuten besteed te hebben aan de correctie per kandidaat. Er worden haperingen bij de filmpjes (luistervaardigheid) en traagheid van de rekenmachine gesignaleerd, Cito onderzoekt dit. Voor rekenen verdient de lengte/tijdsduur aandacht. De instructie bij de open vragen (berekening laten zien) laat te wensen over. Ook het beoordelingsvoorschrift bij de open vragen is niet altijd duidelijk.

Ad 2 Techniek

Vanuit 21 verschillende instellingen hebben IT deskundigen de enquête ingevuld.

Resultaten uit enquête voor Techniek (IT-deskundigen)

1. Voorbereiding: de installatie op de instellingen kost tijd en vergt af en toe aanpassingen maar het beeld is dat er nauwelijks onoverkomelijke problemen optreden.
2. Afname: er hebben zich problemen voorgedaan die niet oplosbaar bleken op moment van afname. Het lijkt dat hier enerzijds verder oefenen en ervaring opdoen, geboden is, anderzijds speelt hier ook een rol dat de Cito Helpdesk in nogal wat gevallen slecht bereikbaar bleek. Daarnaast speelt het probleem dat op sommige locaties de filmpjes (luistervaardigheid) afbraken en dat de rekenmachine erg traag was. Cito zoekt uit wat de oorzaak van deze problemen kan zijn, omdat dit niet overal gebeurd is en ook vanuit de ervaringen in VO niet een bekend probleem is. Aandachtspunt hierbij is de vraag of in deze gevallen de systeemcheck met FT toets naar behoren is gedaan en of de Proef -op-de-som afgenomen is.
3. Correctie/nazorg: de bekendheid met de correctiemodule verdient aandacht; daar zullen we voor de pilot meer op in moeten zetten qua scholing van zowel examencoördinatoren als de correctoren.
4. Ondersteuning: veel klachten over de Helpdesk, dit is een belangrijk aandachtspunt voor de pilot: service en bereikbaarheid moeten verbeterd worden.
5. Algemeen: de hoeveelheid bestede tijd varieert zeer maar de aantallen waarmee deelgenomen is in de pre-pilot variëren ook zeer (van 10 tot 400 gelijktijdige afnames)! Deze vorm van digitale examinering vergt wel aanpassingen voor de systemen, zeker als er opgeschaald moet worden naar de reële aantallen van examenkandidaten.

Evaluatiebijeenkomst

Er zijn grote verschillen in de ervaringen en de aanpak tussen de verschillende instellingen. Wat bij de een onmogelijk lijkt, lukt bij de andere instelling wel. Onderlinge uitwisseling om van elkaars ervaringen te leren is dus zeer zinvol.

Ad 3 Logistiek

Vanuit 26 instellingen hebben examencoördinatoren de enquête ingevuld.

Resultaten uit enquête voor Logistiek (examencoördinatoren)

1. Informatievoorziening: geen specifieke aandachtspunten; het lijkt er op dat deze rol (van examencoördinator) vaak door de contactpersonen ingevuld is, die hadden de meeste informatie uit de eerste hand ontvangen via de door CvE en Steunpunt georganiseerde bijeenkomsten.
2. Ondersteuning: dit kan beter, de ondersteunende en informerende rol van de voorlichtingsbrochure lijkt onvoldoende uit de verf gekomen; ook de ondersteuning vanuit de Cito Helpdesk is voor verbetering vatbaar.
3. Organisatie: de facilitaire kant verdient aandacht, zowel de lokalen als de hardware; het maken van de examenplanning levert nogal eens problemen op. De aanvankelijk gekozen centralistische structuur (beginnen met 1 contactpersoon en 1 portal-account) levert problemen op. Door de beperking van voorlopig 3 perioden van 2 weken voorziet men problemen.
4. Verloop en afronding: de correctie levert nogal eens problemen op.

Evaluatiebijeenkomst

Tijdens de bijeenkomst blijkt dat men zich zorgen maakt over de verwachte grote aantallen, dat zal de taak van de examensecretaris enorm verzwaren. Ook de organisatiestructuur binnen de instellingen moet nader doordacht worden. Veel instellingen hebben gemerkt dat het werken met slechts een unit van examinering (via één portalaccount) niet werkt.

Ad 4 Procedures

Er is nauwelijks schriftelijke feedback vanuit de instellingen binnengekomen bij CvE op de eerste versie van het protocol. Het lijkt erop dat de instellingen in de pre-pilot het protocol niet echt betrokken hebben in hun activiteiten.

Evaluatiebijeenkomst

Tijdens de evaluatiebijeenkomst bleek dat de interne communicatie tussen contactpersonen en medewerkers die op uitvoerend niveau betrokken zijn binnen de instellingen, nogal eens problemen oplevert. Het lijkt erop dat voor grote instellingen die met decentrale zelfstandige units werken, dit communicatiemodel niet passend is.

Voorstellen voor vervolg

1 Inhoud

- Geen structurele wijzigingen voor taal.
- Voor rekenen zal CvE zich beraden op de lengte (mede met het oog op het niet terug kunnen bladeren in de toets) en op het vormgeven van de open vragen waarin een berekening weergegeven moet worden.

2 Techniek

- Verder ervaring opdoen vooral ook met het oog op opschaling; onderzocht wordt of er een onderdeel aan Examentester toegevoegd kan worden dat het mogelijk maakt om eenvoudiger via koppeling van bestanden de omzetting van score naar cijfer plaats te laten vinden.
- Specifieke versies van de gebruikershandleidingen maken voor MBO (vooral die voor de examensecretaris).
- Bezien of de gebruikershandleidingen naast de uitvoerige versie ook een beknopte versie kunnen krijgen.
- FT examens aanpassen om meer representatief te laten zijn voor coe's.
- Serviceverlening en bereikbaarheid van ICT Helpdesk moet verbeterd worden.

3 Logistiek

- Aandacht voor communicatie (Voorlichtingsbrochure) en scholing van specifieke betrokkenen (examensecretaris en corrector).
- Belang van stappen in voorbereiding benadrukken (systeemcheck, FT, PODS).
- Meer mogelijkheden voor instellingen om eigen organisatiemodel te hanteren (meerdere contactpersonen en/of meerdere portal-accounts per instelling?).

4 Procedures

- CvE zal in november 2011 een 2e versie publiceren van het protocol die beproefd wordt tijdens de pre-pilot 2F en de 1e pilot 3F.
- Nader bezien of de nu gemaakte afspraken waarbij er per instelling één door het bevoegd gezag aangemelde contactpersoon is, die vanuit CvE, Cito en Steunpunt de informatie krijgt en die vervolgens doorgeeft aan de andere betrokkenen binnen de instelling, wijziging behoeft.